

Irakkriget fortsätter i Nashville

| av Ted Bolin och Anders Önerfält

Kriget i Irak skapade många åsiktssprickor inom det amerikanska kulturlivet. Men främst splittrade kriget den mest amerikanska av alla musikformer: countryn.

VÅREN 2003. USA var på väg att gå ut i krig mot ett land amerikanerna inte hade en aning om var det låg. Men i countryns hemstad Nashville är det inte kriget i Irak som diskuteras utan åsiktskriget mellan countryartisterna Dixie Chicks och Toby Keith.

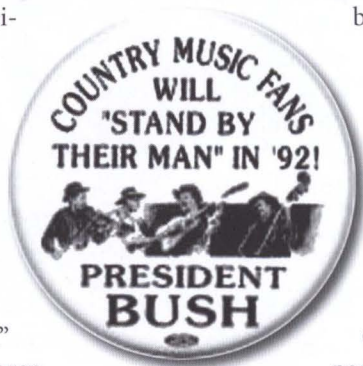
Toby Keith har fått en hit med en patriotisk sång om amerikansk vedergällning mot araber samtidigt som Dixie Chicks tar avstånd från kriget och de stämningar Toby Keith underblåser. Detta är något nytt. Countryartister kritiserar inte presidenten eller varandra. De har genom historien alltid varit lojala och patriotiska.

”Att lyssna på country & westernmusik är som att höra historien om Amerika tonsatt. Det är historien om patriotism och hårt arbete, historien om hopp, möjligheter och bedrifter. Fast i första hand är det historien om människor, vars kärlek till friheten bara kan mäta sig med kärleken till livet självt” – presidenten och countryfantasten George Bush, den äldre, gör sig år 1991 till tolk för vad countrymusiken betyder för det amerikanska folket. Han proklamerar, genom ett kongressbeslut, att oktober 1991 ska vara USA:s officiella countrymånad, som ett tack till countryindustrin för stödet under vinterns Gulf-krig. Det amerikanska folkets mest patriotiska musikutövare får härmed sanktionerad uppmärksamhet och hyllning.

Under Gulf-kriget hade ett antal countryartister hjälpt administrationen med argument för ett ingripande i det av Irak invaderade Kuwait. Låtar som de hotfulla ”Don't give us a reason” och ”Letter to Saddam Hussein”, den mer resonerande ”You've got to stand for something” samt krigshymnen ”God bless the USA” låg högt på listorna före, under och efter kriget, tillsammans med ett flertal andra countrylåtar med patriotiska teman.

Presidenten från Texas var således ytterst nöjd med hur dessa hans fellow dixies ställt upp för Uncle Sam.

Naturligtvis har det genom historien funnit musiker inom andra genrer som lika ivrigt hyllat The American Way of Life. Men countrymusiken har intagit en särställning som uttydare av traditionella amerikanska grundvärden: arbete, familj, ödmjukhet, gudsfruktan och förstås rätten att försvara demokratin och den egna täppan. Countryn har samtidigt blivit styvmoderligt behandlad och beskyllts för att vara både bakåtsträvande och rasistisk. Den anses av den bildade medelklassen som mindre intressant än svart blues, pop, rock eller rytm n'blues. Den nasala sydstatsaccenten och den dåliga engelska grammatiken har blivit synonym med en stereotyp reaktionär redneck-attityd.

KRIGENS MELODI

Countrymusiken må ha en mindre förfinad eller bildad framtoning, men den har varit trogen Nationen som en vallhund. Välj ett krig och det finns en minnesvärd ackompanjerande countrysång. Efter Pearl Harbor 1941 och USA:s inträde i andra världskriget kom det en uppsjö countrylåtar om det gula hotet. 1942 spelade Carson Robison och hans band in låten som gjorde upp med japanerna en gång för alla – ”We're gonna have to slap the dirty little Jap (and Uncle Sam's the guy who can do it)”:

*Uncle Sam is mild
As a peaceful little child
But never get him mad or you will ruin it
So now they wanna fight
Well they bit off quite a bite
And Uncle Sam is gonna make them chew it*

FOTO: James Minchin III

Country-tjejerna som tog sig ton: Dixie Chicks rasade från listorna efter att ha kritiserat presidenten under en konsert i London.

Under Koreakriget fortsatte produktionen av sånger mot asiater, med en air av tidens kommunisthat. Både Little Jimmy Dickens och Ferlin Huskey använde låsmetaforer för att visa på skillnaderna mellan de fria och ofria världarna i låtarna "They locked God outside the iron curtain" respektive "Let's keep the communist out". Andra krigshits var "From Mama's arms to Korea", "Korean mud" och "Missing in action". Vietnam-åren betydde också medborgarrättsrörelse och allmän krigsprotest från hela det amerikanska kulturlivet. Men när filmstjärnorna i det liberala Hollywood gick ut som en man och protesterade mot kriget, satt de flesta countrystjärnor kvar i sadeln och sjöng om dem som deltagit och som därför borde bemötas som hjältar. Som i avslut-

ningen i Dave Dudlys "Vietnam Blues" från hans patriotiska mästerverk "There's a Star Spangled Banner Waving Somewhere":

*So all I mean to say is I don't like dying either
But man I ain't gonna crawl*

Countrymusiken passar för den här typen av sånger och budskap. Dels är sentimentaliteten en viktig beståndsdel i genren, dels stammar countryn från folkmusiken och bär på en tydlig texttradition. Dess publik är också annorlunda genom att budskapet är det enda som direkt riktar sig till en vit arbetsklass i Södern, en publik som alltid varit politiskt konservativ. Från början tillhörde

Darryl Worley blev militärens kelgris efter sin listetta "Have you forgotten?"

countryfolket det gammeldemokratiska gardet, men efter 60-talet sögs de upp av den nya republikanska högern. Man kan under 70-talet se en allians mellan countryn och motståndet mot de liberala demokrater som under Vietnam-åren rökte gräs, brände BH: n och vanärade både familjen och flaggan. Merle Haggards jättehitt "Okie from Muskogee" drev med den tidens nya påfund och

blev 1972 något av en signaturmelodi för den stolte rednecken som bar sin konservatism med högt huvud.

NYA BUDSKAP

Attacken på World Trade Centre 2001 innebar att hela countryeliten återigen vässade pennorna för att beskriva förlusten av oskyldiga liv och stoltheten över att vara amerikan. Men samtidigt som en ny omgång patriotiska låtar seglade upp på listorna kom den här gången kritik mot det planerade kriget. Tydligast i sitt motstånd var landets mest framgångsrika vokalgrupp de senaste åren, den kvinnliga texastrion Dixie Chicks.

I mars i år uttalade bandets frontfigur Natalie Maines sitt missnöje med hur USA, och i första hand George W. Bush, skött rikets Irakpolitik under en konsert i London. – Bara så ni vet, så skäms vi över att Amerikas president kommer från Texas, sa hon. Maines kunde nog knappast ens i sin vildaste fantasi ha föreställt sig vilket rabalder hon skulle skapa med dessa ord. Det tog bara någon vecka så förlorade bandet förstaplatserna på Billboard's countrylista, både för det toppsäljande albumet "Home" och för singeln "Travelling soldier", en sång som i pacifistisk anda beskriver den okände soldatens sista färd hem i en licksäck. Dixie Chicks blev anklagade för att vara opatriotiska. Nashvilles kelgrisar och bästsäljare blev över en natt förvandlade till "kommunister" och "antiamerikaner" och 48 av landets större radio-

stationer vägrade att spela deras skivor.

– Chansen är större att Irak vinner kriget än att man hör en opatriotisk eller antiamerikansk sång i en countryradiostation, sade en programdirektör på en sådan till den konservativa nättidningen FreeRepublic.com.

Uttalandet i London retade upp en del av fansen så mycket att de bildade CD-bål med bandets skivor, något

som inte hänt sedan John Lennon 1966 råkade jämföra Beatles ryktbarhet med Jesus. Natalie Maines i Dixie Chicks gjorde ganska snart avbön och bad om ursäkt för sin respektlöshet, men hon framhöll fortfarande att hon inte trodde på ett ingripande i Irak.

Samtidigt som Dixie Chick bespottades seglade det upp andra artister som i rent revanschistiska termer behandlade ämnen som Saddam, 11 september-attacken och Amerikas storhet. Den unge sångaren Darryl Worley övertog raskt platsen som listetta med sin "Have you forgotten?". Låten beskriver den ambivalens som många amerikaner kände inför Irak-kriget. Fast enligt Worley måste alla dessa glömt WTC-terrorn om de är emot en militär aktion. Han sjunger:

*Some say this country's just out looking for a fight
Well after 9/11 man I'd have to say that's right*

Worley blev nästan sönderkramad av militären och administrationen i Washington. "Have you forgotten?" var precis utgiven som singel när han 26 mars fick prestigeuppdraget att uppträda på MacDill-flygbasen i Florida inför de inryckta soldaternas familjer och George W. Bush. Den mer etablerade honky tonk-tuffingen Clint Black visade krigsmuskelnerna på samma gång som han vitsade till det i sin "I raq and roll":

*I raq, I rack'em up and I roll
I'm back and I'm a high tech G.I. Joe
I've got infrared, I've got GPS and I've got that
good old fashioned lead
There's no price too high for freedom
So be careful where you thread*

Men den som propagerade mest för kriget var sångaren Toby Keith. Hans sång "Courtesy of the Red, White and Blue (The angry American)" var ursprungligen skriven i samband med USA:s bombningar av Afghanistan men har under våren ändå handlat om Irak. Keith blev lika påhejad av de som var för kriget som avskydd av motståndarna för den rättframma texten:

*And you'll be sorry if you mess with the US of
A'cause we'll put a boot in your ass – it's the
American way*

Toby Keiths album "Unleashed" toppade länge country-listan och han blev utsedd till årets underhållare under Academy of Country Music Awards.

ORDKRIGET FORTSÄTTER

Trots att kriget i Irak i det närmaste avslutats så fortsätter många diskussioner kring patriotismen och frisprä-

kigheten inom countryn. Mellan krigsmotståndarna Dixie Chicks och ett antal andra stjärnor har ett ordkrig påbörjats. Natalie Maines har under deras USA-turné burit en t-shirt med texten "Dare to be free" där hon syftar på den bristande yttrandefrihet under kriget. I tidningarna har diskuterats en ny McCarthyism, när även liberala skådespelare fått lida för antikrigsengagemang. Sean Penn, exempelvis, nekades ett lukrativt filmkontrakt efter sin Bagdadresa strax före krigsutbrottet.

– Den tuffa behandlingen av Dixie Chicks har mest att göra med att publiken inte förväntar sig att countryartister ska uttala sig som de gjorde. Hollywoodskådespelare eller rockartister ska uppträda chockerande och säga stötande saker, menar Lon Helton, redaktör för branschorganet Radio & Records i Nashville. Helton hävdar att man från musikbranschens sida helst tonar ner motsättningarna mellan countryartisterna. Framför allt menar man att artisterna inte spelar in låtar som är för krig, branschen föredrar att kalla engagemanget för just patriotism.

– Södern må vara konservativ, men de kreativa artisterna här är mycket mer liberala än folk i gemen. Alla artister är inte heller republikaner, lika många är faktiskt demokrater. Countryartister har alltid stöttat sin president eller hållit tyst, säger Lon Helton.

Och presidenter har gärna kommit till countryn för stöd. När Richard Nixon, som privat lär ha varit en utmärkt pianist, utkämpade sina tuffaste Watergateförhör besökte han countryinstitutionen Grand Ol' Opry för att få stöd hos Nashvilles konservativa. Den gamle Bush är som sagt en stor countryälskare som alltid såg till att ha med sig gräddan av artister under sina kampanjer. Vissa hävdar till och med att artister som Brooks and Dunn, Ricky Scaggs, Hank Williams jr och Oak Ridge Boys hjälpte honom till presidentposten.

Bill Clinton gjorde ett lyckokast med de småflummiga folkpopparna Fleetwood Macs "Don't stop (thinking about tomorrow)" som ledmotiv i valkampanjen 1992. George W Bush, däremot, har blivit kritiserad för bristande fingertoppskänsla på grund av sina dåliga musikkunskaper. Det visade sig vara en ytterst olyckligt vald låt som ackompanjerade Bushs valrörelse. Kampanjledningen fick honom nämligen evigt förknippad med låten "Rock n'roll part 2" – vars upphovsman Gary Glitter nu sitter i fängelse för barnsexbrott. Bättre då att hålla sig till countrymusik, med raka och tydliga budskap. I alla fall så länge det är Toby Keith som sjunger och inte Dixie Chicks.

Ted Bolin (ted.bolin@thirdeye.se) är frilansskribent och filmvetare.

Anders Önnarfält (anders@story.se) är countrykonnässör och delägare i filmproduktionsbolaget Story AB.